

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 59/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. februára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť súdneho exekútora Ing. Mgr. K. M., K., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva, aby od neho nebola vyžadovaná povinná a nútená práca podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 CoE 77/2006-31 z 28. februára 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Mgr. K. M. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. augusta 2007 faxom a 10. augusta 2007 poštou doručená sťažnosť súdneho exekútora Ing. Mgr. K. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného

práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy, práva, aby od neho nebola vyžadovaná povinná a nútená práca podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 CoE 77/2006-31 z 28. februára 2007.

Zo sťažnosti vyplýva, že 20. januára 2006 podal sťažovateľ Okresnému súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) návrh na zastavenie exekúcie. Okresný súd uznesením sp. zn. 20 Er 213/2005 z 28. februára 2006 exekúciu zastavil a oprávnenému uložil povinnosť zaplatiť súdnemu exekútorovi – sťažovateľovi trovy exekúcie v sume 2 362 Sk. Dňa 22. marca 2006 sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu odvolanie. Dňa 11. júna 2007 bolo sťažovateľovi doručené uznesenie krajského súdu č. k. 5 CoE 77/2006-31 z 28. februára 2007, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu vo výroku o trovách exekúcie.

Sťažovateľ, odvolávajúc sa na čl. 4 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 ústavy, na zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) a na vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v znení neskorších predpisov, vo svojej sťažnosti uvádza:

«Z citovaných ustanovení právnych predpisov a skutkových okolností (...) vyplýva, že uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 CoE 77/2006 zo dňa 28. 2. 2007 došlo k porušeniu práva sťažovateľa

- na prejednanie veci zákonom ustanoveným spôsobom podľa článku 46 ods. 1 Ústavy,*
- na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 Dohovoru,*
- práva, aby od neho nebola vyžadovaná povinná a nútená práca podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru,*
- práva na ochranu vlastníckeho práva podľa článku 20 ods. 1 a na ochranu pred vyvlastnením podľa článku 20 ods. 3 Ústavy SR. (...)*

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach ako odvolacieho súdu potvrdilo rozhodnutie

okresného súdu, ktorým tento nepriznal odmenu súdnemu exekútorovi v súlade s vyčíslením trov exekúcie.

Súd môže preskúmať vyčíslenie trov exekúcie a nepriznať exekútorovi trovy exekúcie účelne vynaložené.

V predmetnej veci však nie je spornou otázka, či úkony uvedené vo vyčíslení trov súdneho exekútora boli účelne vynaložené, ale v tom, či možno podľa ustanovenia § 14 ods. 1 písm. a) za počet hodín účelne vynaložených na exekúciu považovať súčet všetkých účelne vynaložených hodín, bez ohľadu na skutočnosť, že exekučná činnosť bola vykonávaná v rôznych dňoch. Sťažovateľ je toho názoru, že súd je orgánom, ktorý je oprávnený vykladať a aplikovať zákon, ale toto jeho právo podlieha určitým obmedzeniam, spočívajúcim v tom, že výklad a aplikácia zákonov musí byť v súlade s ich obsahom, zmyslom a cieľom. V predmetnej veci Krajský súd v Košiciach pokiaľ potvrdil rozhodnutie súdu I. stupňa, konal v rozpore s obsahom, zmyslom a účelom zákona č. 233/1995 Z. z., jeho ustanovenia § 196, Vyhlášky č. 288/1995 Z. z., jej ustanovenia § 14.

Rovnaký názor, teda, že sčítavanie časov jednotlivých úkonov pri priznávaní trov exekúcie exekútorovi je v rozpore s ustanoveniami Zákona č. 233/1995 Z. z. a Vyhlášky č. 288/1995 Z. z. zaujal aj Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí 2 MCdo 16/2005.

Aj Krajský súd v Košiciach vo svojom uznesení sp. zn. 5 CoE 74/2006-41 zo dňa 30. 3. 2007, ktorým zmenil uznesenie prvostupňového súdu, práve na odvolanie exekútora, namietajúce okrem iného nesprávny postup súdu I. stupňa pri sčítavaní časov vynaložených potrebných na jednotlivé úkony exekučnej činnosti uviedol:

„Z citovaného § 14 ods. 2 prvá vety vyhlášky možno jeho jazykovým (gramatickým) výkladom vyvodiť, že odmena patri exekútorovi aj vtedy, ak úkon exekučnej činnosti netrval celú hodinu, že odmena sa určuje za jednotlivé úkony upretá sčítanie času trvania jednotlivých úkonov exekučnej činnosti nepresahujúcich jednu hodinu je v rozpore s týmto ustanovením.“

Rovnako Krajský súd v Košiciach v uznesení sp. zn. 2 CoE 113/2006 zo dňa 23. 3. 2007 uviedol:

„Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom súdu I. stupňa, že súdny exekútor nemá nárok na náhradu základnej hodinovej sadzby za každý úkon exekučnej činnosti, ale za celkový čas účelne vynaložený na jednotlivé úkony exekučnej činnosti uvedené v časovej

špecifikácii. Podľa názoru odvolacieho súdu z citovaného ustanovenia § 14 ods. 2 veta prvá Vyhlášky č. 288/1995 Z, z. možno jeho jazykovým (gramatickým) výkladom vyvodit', že odmena patri exekútorovi aj vtedy, ak úkon exekučnej činnosti netrval celú hodinu. Odmena súdneho exekútora sa určuje za jednotlivé úkony a preto sčítame času trvania jednotlivých úkonov exekučnej činnosti nepresahujúcich jednu hodinu, je v rozpore s týmto ustanovením.“

Rozhodnutie odvolacieho súdu, teda Krajského súdu v Košiciach je teda zjavne arbitrárne, účinok jeho interpretácie a aplikácie právnych predpisov je nezlučiteľný so základnými právami zaručenými sťažovateľovi Ústavou SR.

K porušeniu práva, aby od neho nebola vyžadovaná povinná a nútená práca, podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru, práva na ochranu vlastníckeho práva podľa článku 20 ods. 1 a na ochranu pred vyvlastnením podľa článku 20 ods. 3 ústavy:

Ako vyplýva z citovaných ustanovení exekučného poriadku exekútor, ktorému bol doručený návrh na začatie exekúcie, je povinný exekúciu vykonať. Exekútor postupuje v exekúcii tak, aby vymáhaný nárok bol uspokojený, Exekútorovi patri za výkon exekučnej činnosti odmena (§ 196 Exekučného poriadku).

Je nesporné, že sťažovateľ, súdny exekútor, vykonáva! v exekučnom konaní od podania návrhu exekučnú činnosť. V priebehu exekúcie teda vznikli trovy exekúcie dvojakého druhu, a to odmena súdneho exekútora a hotové výdavky.

Odmena súdneho exekútora pozostáva z hodinovej odmeny za výkon exekučnej činnosti, ktorú exekútor vykonal a ktorá smerovala k vymoženiu pohľadávky oprávnenej. Všetky tieto úkony boli účelné a v prospech oprávnenej a sťažovateľ ich v návrhu na zastavenie exekúcie špecifikoval.

Sťažovateľ považuje za potrebné uviesť, že v predmetnej veci sa oprávnený v čase podania návrhu na začatie exekúcie, mohol rozhodnúť, či na nútený výkon vykonateľného rozhodnutia využije súdny výkon rozhodnutia alebo podá návrh na exekúciu. V prvom prípade by oprávnený znášal veľmi nízke náklady (súdny poplatok 2%) ale musel by rátať s možnosťou veľmi nízkej efektívnosti takéhoto výkonu. Oprávnený sa rozhodol podať návrh na exekúciu, pričom mu mohlo a malo byť zrejmé, že vzhľadom na to, že činnosť exekútora je činnosťou za ktorú patri odmena, je možný aj taký výsledok konania, že túto odmenu bude musieť zaplatiť on sám. Sťažovateľ nie je a ani nebol súčasťou súkromnoprávných vzťahov

medzi oprávneným a povinným a preto neexistuje dôvod, pre ktorý by mal znášať riziká z týchto vzťahov vznikajúce. Ak súd rozhodol inak to rozhodnutia je v rozpore so sťažovateľom uvádzaným práv.»

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 4 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 5 CoE 77/2006-31 z 28. februára 2007 s tým, aby bolo predmetné uznesenie zrušené, aby bola vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie a aby sa krajskému súdu zabránilo pokračovať v porušení jeho práv. Nakoniec požaduje, aby mu krajský súd nahradil všetky trovy konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že vzhľadom na ustanovenie § 196 Exekučného poriadku patrí exekútorovi odmena za výkon exekučnej činnosti, a ak krajský súd sťažovateľovi náhradu trov exekučného konania nepriznal, porušil tým zákon a označené základné práva sťažovateľa podľa ústavy a práva podľa dohovoru.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 5 CoE 77/2007-31 z 28. februára 2007 vyplýva nasledovné:

«Odvolací súd v zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p. preskúmal uznesenie v napadnutom výroku bez nariadenia odvolacieho pojednávania [§ 214 ods. 2 písm. c) O. s. p.] a dospel k záveru, že súd prvého stupňa vo výroku o trovách exekúcie správne rozhodol, preto uznesenie v napadnutom výroku ako vecne správne v súlade s ust. § 219 O. s. p. potvrdil. V nenapadnutej časti o zastavení exekúcie odvolanie podané nebolo a uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť.

V danej veci exekučné konanie sa začalo 6. 5. 2005, kedy bol exekútorovi doručený návrh oprávneného na vykonanie exekúcie (§ 36 ods. 2 Exekučného poriadku).

Podľa ust. § 238 ods. 1) O. s. p. konania začaté pred 1. 9. 2005 sa dokončia podľa práva platného do 31. 8. 2005, ako odsek 2) neustanovuje inak. V prejednávanej veci bolo preto potrebné aplikovať Exekučný poriadok v znení platnom v čase začatia exekučného konania (v ďalšom texte sa uvádza Exekučný poriadok len v tomto znení).

Rozhodnutie o trovách exekúcie vyplýva zo špeciálneho ust § 203 ods. 1 EP. Podľa tohto ustanovenia môže súd uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie oprávnenému, ak k zastaveniu exekúcie došlo jeho zavinením.

Pre prípad zastavenia exekúcie patrí odmena súdnemu exekútorovi podľa III. oddielu tejto vyhlášky a určuje sa

a) podľa počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu, pričom základná hodinová sadzba podľa ods. 1 písm. a) je 200,- Sk za každú aj začatú hodinu a súdny exekútor je povinný vyhotoviť časovú špecifikáciu jednotlivých úkonov exekučnej činnosti (§ 14 ods. 2 vyhlášky)

b) paušálnou sumou za jednotlivé úkony exekučnej činnosti, pričom ktorá je určená sumou 100,- Sk za každý jednotlivý úkon exekučnej činnosti.

Účelnosť počtu hodín vynaložených na exekúciu treba posudzovať v súvislosti s účelom exekučného konania so zreteľom na to, či jednotlivé procesné úkony a čas vynaložený na ich realizáciu bol v priamej súvislosti s účelom exekučného konania.

Súdny exekútor v odvolaní namietal, že súd prvého stupňa jednotlivé úkony exekučnej činnosti nesprávne zrátal napriek tomu, že boli vykonané v rozličnom časovom období, keďže hodinová sadzba 200,- Sk patrí aj za každú začatú hodinu.

Ust. § 203 ods. 1 EP výslovne upravuje prípad, ak súd uloží oprávnenému nahradenie „nevyhnutných“ trov exekúcie. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorý považoval za „nevyhnutné“ trovy exekúcie za priznanú sumu 2.362,- Sk, ktorá postáva z odmeny v celkovej výške 900,- Sk + 19 % DPH, ktorá činí 171,- Sk a náhrady hotových výdavkov v celkovej sume 1.291,- Sk.

K správnym právnym záverom súdu prvého stupňa odvolací súd dodáva nasledovné: Zákonodarca v ust. § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky pri určení časovej odmeny stanovil vychádzať z „počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu“. Ide o exekúciu ako celok; ak by zákonodarca mienil, že sadzba 200,- Sk patrí za každú aj začatú hodinu pri jednotlivých úkonoch exekučnej činnosti, bol by toto ustanovenie (ohľadne časovej odmeny) formuloval tak, ako je formulované pod písm. b) (ohľadne paušálnej odmeny), t. j., že odmena sa určuje podľa počtu hodín účelne vynaložených na jednotlivé úkony exekučnej činnosti. Navyše aj pri rozhodovaní o odmene a náhrade exekútora súd musí posudzovať, či ide o úkony účelne vykonané a náklady účelne vynaložené. Účel je potrebné posudzovať s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu. Navyše ust. § 203 EP vychádza z práva exekútora na náhradu „nevyhnutných“ trov exekúcie v tých prípadoch, v ktorých možnosť uspokojenia sa na povinnom bola zmarená a v takýchto prípadoch musí oprávnený splniť povinnosť inak vyžadovateľnú od povinného. Pojem „nevyhnutné trovy“ exekúcie upravený v ust. § 203 EP ukladá súdu skúmať okrem úkonov účelne vykonaných a nákladov účelne vynaložených aj skutočnosť, či ide o „nevyhnutné trovy“ exekúcie, ktorý pojem sám o sebe napovedá, že súd je oprávnený preskúmať nielen, či ide o účelne vykonané úkony a účelne vynaložené trovy, ale preskúmať špecifikáciu trov súdneho exekútora aj z hľadiska, či išlo o nevyhnutné trovy.

Z týchto podstatných dôvodov odvolací súd v súlade s ust. § 219 O. s. p. uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.»

V uznesení krajského súdu sú jasne uvedené dôvody, prečo krajský súd uznesenie okresného súdu v jeho napadnutej časti potvrdil, t. j. vo výroku o trovách exekúcie potvrdil.

Keďže ústavný súd odôvodnenie rozhodnutia napriek nesúhlasu sťažovateľa s právnym názorom krajského súdu nepovažuje za svojvoľné ani arbitrárne, nemohlo dôjsť

k porušeniu označených základných práv sťažovateľa podľa ústavy a jeho práv podľa dohovoru.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2008